

Förvaltningsberättelse

Styrelsen för Stiftelsen Gräsöfonden, 817301-4336, får härmed avge årsredovisning för räkenskapsåret 2023.

Årsredovisningen är upprättad i svenska kronor, SEK. Om inte annat anges, redovisas alla belopp i hela kronor (kr).

Verksamheten

Allmänt om verksamheten"

Allmänt om verksamheten

Stiftelsens huvudsakliga verksamhet är att bevara och vårda kulturlandskapet i Gräsö socken. Det sker genom att fonden stödjer verksamhet som utvecklar och bevarar betes-, äng-, och åkermarker.

Stiftelsen Gräsöfonden bildades 1995 av Östhammars kommun och Upplandsstiftelsen.

Stiftelsen har sitt säte i Gräsö.

Styrelsen

Ledamöter

Fabian Sjöberg (Östhammars kommun, M) - ordförande
Anders Kihl (Upplandsstiftelsen, KD) - vice ordförande
Magnus Högström (LRF Börstil-Gräsö) - andre vice ordförande
Roger Jansson (Gräsö Skärgårdsråd)
Niklas Wahlund (Gräsö hembygdsförening)
Lisa Norén (Östhammars kommun, S)
Jenny Lundström (Upplandsstiftelsen, MP)

Ersättare

Henrik Manfredsson (LRF Börstil-Gräsö)
Agnetha Petersson (Gräsö Skärgårdsråd)
Louise Westerberg (Gräsö Turism)
Lars O Holmgren (Östhammars kommun, BOA)
Gunborg Fjellner (Östhammars kommun, V) från och med styrelsemötet i december
Jacob Spangenberg (Upplandsstiftelsen, C)
Sören Bergqvist (Upplandsstiftelsen, V)

Styrelsen har haft fyra protokollförda styrelsemöten under verksamhetsåret 2023; ett konstituerande möte 13 februari, styrelsemöten 16 mars och 5 oktober och ett extra styrelsemöte 11 december. Mötena genomfördes i Östhammar med undantag för mötet i oktober som genomfördes på Gräsö gård och inleddes med studiebesök på två platser i Öster-Mörtarö.

Ordförande, vice ordförande och andre vice ordförande utgör presidiet. Inför styrelsemöten har presidiet och arbetsgruppen sammanträtt 8 juni, 13 september och 28 november.

Stiftelsens arbetsgrupp

Gräsöfondens arbetsgrupp har under 2023 bestått av av Camilla Andersson från Östhammars kommun, Maria Hoflin från Upplandsstiftelsen, Kristina Mattsson och Kerstin Söderberg från Gräsö. Arbetsgruppen har under verksamhetsåret sammanträtt; 11 och 24 januari, 3 och 20 mars, 19 april, 10 och 24 maj, 8 juni, 21 och 29 augusti, 7, 13 och 28 september, 16 oktober, 13 och 29 november samt 11 december. Arbetsgruppen har med några få undantag genomfört sina möten digitalt. Gräsöfondens arbetsgrupp har den 16 och 30 januari, 16 mars, 24 april, 5 juni, 21 augusti, 28 september och 27 november, haft digitala projektmöten med Naturgruppen Sverige AB som projektleder det LONA-projekt som löper 2022-2024.

Främjande av ändamålet

Fondens löpande verksamhet

Fondens posthandering och handkassa (avslutades under året) har upprätthållits av Kristina Mattsson.

Camilla Andersson har haft hand om e-post och PR. Fondens sekreterare har varit Camilla Andersson och Maria Hoflin. Kerstin Söderberg har administrerat hemsidan och bemannat telefonen. Från och med 2017 har fondens ekonomihantering skötts av Kristina Mattsson i egenskap av Gräsöfondens ekonomifunktion i enlighet med avtal, som förlängdes under 2023. Hela arbetsgruppen arbetar löpande med administration, underlag inför styrelsemöten och beredning av ärenden. Tackkort för minnes- och hyllningsgåvor har skickats till gåvogivare under året.

Skötselinsatser

Slätter

Gräsöfondens slätteraggregat har under året varit placerat på Gräsö gård, där Magnus Högström har haft uppdraget att sköta utlåning och underhåll. Slätterbalken har utlånats för landskapsvård på Gräsö vid okänt antal tillfällen under året. Detta har bidragit till att ängsmark på ön sköts med slätter med okänd omfattning då endast ett fåtal fältblanketter med areal- och platsuppgifter inkommit. Tidigare års utlåningsuppgifter är 18 tillfällen år 2014, 16 tillfällen år 2015, 14 tillfällen år 2016, ett tiotal tillfällen per år 2017, 2018 och 2019. År 2020 var antalet okänt. 2021 var antalet 13 tillfällen och 2022 cirka 15.

Stängselbidrag

Stora Högklyke och Muskargrund beviljades stöd till stängsel. Ersättning för stängsel betalades av Gräsöfonden medan administrationen av stängslen ingick i LONA-projektet.

Naturvårdande insatser eller insatser med ny teknik

Nybygget erhöll stöd för brunn för att förse betesdjuren med vatten. Björnäs gård (Långalma) erhöll stöd för kohalsband med GPS-teknik som underlättade tillsynen av djuren i de stora hagar de betar i Söderboda. Ersättning för åtgärderna betalades av Gräsöfonden medan administrationen av stöden ingick i LONA-projektet.

Kompetensutveckling, kurser och sammankomster

Inom det pågående LONA-projektet har kurser och sammankomster arrangerats eller stöttats. LONA beskrivs nedan. En sökande erhöll ersättning för kurs i barfotaverkning av hästar.

Stöd

Stöd till landskapsvårdande insatser

År 2012 inrättade Gräsöfondens styrelse en möjlighet att söka ett mindre ekonomiskt stöd från stiftelsen med syfte att uppmuntra markägare/brukare på Gräsö att fortsätta eller påbörja landskapsvårdande insatser. Stödet har kunnat sökas med motivering och kostnadsberäkning för insatserna. Ansökningarna ska enligt beslut beredas av arbetsgruppen som sedan föreslår tilldelning till styrelsen för beslut. År 2017, 2018 och 2019 beslutade styrelsen att vila denna stödmöjlighet med hänvisning till stiftelsens svaga ekonomi. År 2020-2023 vilades priset med hänvisning till priset till Dan Söderbergs minne som fyller ett linande syfte.

Utdelning av 2023 års kulturmarkspris

Sedan år 2012 har Gräsöfonden årligen delat ut ett Kulturmarkspris. Det finns möjlighet för alla att nominera någon eller några som har gjort en insats för att vårda Gräsöns kulturlandskap. Nomineringarna bereds enligt styrelsens beslut av arbetsgruppen och beslutas av ordföranden (till och med år 2023 för att framöver beslutas av styrelsen). Kulturmarkspris om 5 000 kr tilldelades år 2023 Nina Andersson, Stora Högklyke. Priset delades ut på julmarknaden vid Gräsö gård.

Motivering

"Nina är en förebild för att hon har så stor kunskap om får, en förmåga att utvinna det bästa ur ull och skapar fantastiska konstverk. Hon vill även sprida kunskapen till andra, röljer, bygger stängsel, är handlingskraftig samt ser till det rörliga friluftslivet."

Dan Söderbergs minnesfond

Efter en mycket generös donation till Stiftelsen Gräsöfonden beslutade styrelsen under 2015 att inrätta en fond till Dan Söderbergs minne. Genom minnesfonden vill Gräsöfonden möjliggöra insatser som främjar bibehållandet av traditionella byggnader, landskapselement och kulturmarker i Gräsö socken. Utdelningen sker en gång per år under perioden 2016-2025. Ansökningarna bereds av arbetsgruppen som sedan föreslår tilldelning till styrelsen för beslut.

År 2023 beslutade Gräsöfondens styrelse att bevilja stöd upp till 12 000 kr för stöd till en fortsättning på kursen "Rädda Gräsöns ängslador som genomfördes den 3 februari 2024, där Upplandsmuseet var kursledare. Kursen hade en teoretisk och en praktisk del. Fortsättningen kommer genomföras på

Gräsö under våren eller sommaren 2024. Del två kommer vara öppen även för den som inte hade möjlighet att delta vid kurstillfället i februari 2024.

Besöksmål på Gräsön samt informationsbyggnad

Under 2010-2014 arbetade Gräsöfonden tillsammans med Upplandsstiftelsen och Östhammars kommun i ett Lokalt naturvårdsprojekt (LONA), medfinansierat med statliga medel, med att utveckla ett antal besöksmål på Gräsö. Syftet var att tillgängliggöra ett tiotal platser som visar på Gräsöns natur- och kulturlandskap.

Inom projektet skrevs avtal med markägare, platserna tillgängliggjordes genom skyltning, rastbord och röjning. Enligt ett upprättat samverkansavtal ska de tre parterna årligen avsätta medel för löpande och kommande skötsel och nyinvesteringar vid dessa besöksmål, vilket har gjorts för 2023. Ansvaret för skötsel och tillsyn ligger inom avtalet på Upplandsstiftelsen. För några av besöksmålen finns andra avtal mellan Upplandsstiftelsen och Östhammars kommun som specificerar uppdelningen av skötsel.

Inom projektet projekterades också för en informationsbyggnad, ett litet lokalt naturum, med syfte att vara en samlings- och informationsplats för Gräsön. Grundarbetet genomfördes i projektet och byggnationen, toalett och markarbete finansierades via projektsöd inom Landsbygdsprogrammet. Under 2015-2016 arbetade de tre parterna vidare inom ett Lokalt naturvårdsprojekt (LONA), med att skapa en utställning och anlägga utemiljön vid platsen. Skötsel och underhåll av byggnad, utemiljö och parkering regleras enligt avtal mellan Upplandsstiftelsen och Östhammars kommun. Informationsbyggnaden och tillhörande toalett har hållits tillgängliga för besökare under hela året 2023.

Informations- och insamlingsinsatser

Varje år deltar Gräsöfonden i ett antal informationsinsatser. Under 2023 har stiftelsen deltagit i följande:

Gräsödagen den 1 juli - Gräsöfonden representerades av Naturgruppen som visade slätterbalken och informerade om de stöd som finns att söka.

Julmarknaden på Gräsö gård - genomfördes 4 november

Löpande försäljning - av Gräsöfondens böcker, vykort och kläder har också skett på Gräsö gårds vandrarhem och Rävstens stugby. Böcker, mössor och kepsar har kunnat beställas via hemsidan.

Arbetsgruppen har under året använt sig av Facebookgruppen "Gräsö" (med ca 6700 följare i jan 2024) för att kommunicera med Gräsöintresserade om stiftelsens aktiviteter, nominerings- och stödmöjligheter.

Aktiviteter inom LONA - beskrivs nedan under egen rubrik.

Information om Stiftelsen Gräsöfonden har funnits med i *Gräsöguiden* och i separata annonser i *Annonssnytt* under 2023. Permanent information om Gräsöfonden finns även i informationsbyggnaden vid Gräsö gård. En större informationsskylt om Gräsöfonden är placerad vid ICA Sjöboden. Gräsöfonden presenteras från år 2022 på en av informationstavlor vid Gräsöbacken.

Gräsödagen och julmarknaden fyller en viktig funktion i att kommunicera med en mycket stor grupp människor, beskriva stiftelsens verksamhet och inhämta önskemål om projekt etc.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Minnesgåvor och hyllningsgåvor

Under 2023 har Gräsöfonden mottagit minnesgåvor och hyllningsgåvor i mindre omfattning än ett normalår. Varje minnesgåva uppmärksammas med ett minneskort till anhängiga.

LONA-projekt 2022-2024, "Öppnare landskap på Gräsö" - ett åtgärdspaket

Under verksamhetsåret pågick LONA-projektet "Öppnare landskap på Gräsö" - ett åtgärdspaket med målet att öka samverkan mellan brukare, mark- och djurägare på Gräsö. Stiftelsen Gräsöfonden har kontrakterat projektledare Magnus Rignell och Inga Birath von Sydow på Naturgruppen Sverige AB för delar av 2022 och hela 2023. Uppdraget omfattar projektadministration, arrangerande av möten och sammankomster, annonsering, telefonkontakt och e-postkontakt med markägare, brukare och andra intresserade samt tecknande av avtal och övrig administration kring Gräsöfondens bidrag till stängsel, kompetensutveckling och naturvårdande insatser. Rådgivning till mark- och djurägare ingår också. Naturgruppen deltog med en person vid julmarknaden vid Gräsö gård och har bland annat genomfört en djurtillsynskurs vid tre fillfällen under våren 2023 och en ullkurs på Stora Högklyke den 8 oktober.

Flerårsöversikt (Tkr)

	2023	2022	2021	<i>Belopp i kr</i> 2020
Nettoomsättning	6	11	36	56
Resultat efter finansiella poster	335	-261	-154	-98
Soliditet, %	85	84	89	88